

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/8/2012
Identifikačné číslo spisu:	6708206879
Dátum vydania rozhodnutia:	04.02.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6708206879.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Vladimíra Maguru a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci žalobcu Ing. T. B. PhD., bývajúceho vo I., zastúpeného JUDr. Pavlom Halajom, advokátom v Revúcej, Remeselnícka 307/1, proti odporcovi Mesto Zvolen, Námestie slobody 22, IČO : 320 439, o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 6 C 58/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Zvolen z 11. októbra 2010 č.k. 6 C 58//2008-243 a rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. marca 2011 sp.zn. 16 Co 23/2011 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Zvolen z 11. októbra 2010 č.k. 6 C 58//2008-243 vo výroku, ktorým určil, že pracovný pomer žalobcu u žalovaného končí dňom právoplatnosti rozsudku a proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. marca 2011 sp.zn. 16 Co 23/2011, v časti ktorou rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, z a m i e t a.

V zostávajúcej časti rozsudok Okresného súdu Zvolen z 11. októbra 2010 č.k. 6 C 58//2008-243 a Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. marca 2011 sp.zn. 16 Co 23/2011 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Zvolen na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 11. októbra 2010 č.k. 6 C 58/2008-243 určil, že pracovný pomer žalobcu u žalovaného končí dňom právoplatnosti rozsudku. V zostávajúcej časti žalobu zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Uviedol, že medzitýmnym rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 2. septembra 2009, určil, že výpoveď z

pracovného pomeru, ktorú dal žalovaný žalobcovi listom zo dňa 25. januára 2008, je neplatná. Súd mal z listinných dôkazov preukázať, že na výzvu súdu v ďalšom konaní o nároku na náhradu mzdy žalovaný titulom náhrady mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru zaplatil žalobcovi 14 058,56 €, a to do 30. decembra 2009, ktorú skutočnosť žalobca nepoprel. Ohľadom ďalšieho nároku žalobcu súd prvého stupňa odôvodnil svoje zamietajúce rozhodnutie tým, že s poukazom na § 79 ods. 1, 2 Zákonníka práce mal za to, že nie je dôvod a nemožno ani od žalovaného spravodlivo požadovať, aby žalobcovi vyplatil mzdu aj po uplynutí 12 mesiacov. Uviedol, že pracovné miesto, kde pred uložením výpovede žalobca pracoval, je obsadzované v súlade s § 5 zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov výberovým konaním a v súlade s týmto zákonom bolo aj obsadené. V súlade s dikciou zákona, po výpovedi danej žalobcovi žalovaný umiestnil dočasne iného zamestnanca na túto pracovnú pozíciu, pričom do 6 mesiacov, v súlade so zákonom, žalovaný vypísal dňa 17. júla 2008 na voľné miesto výberové konanie (pracovné miesto „vedúci odboru správy majetku a podnikateľských aktivít MsÚ Zvolen“). Výberové konanie bolo vypísané na deň 14. októbra 2008, pričom úspešná uchádzačka Ing. T. F. bola následne ustanovená do funkcie s účinnosťou od 1. novembra 2008, a to na dobu neurčitú. Súd uviedol, že z týchto skutočností považoval za zrejmé, že pokiaľ by na dané pracovné miesto mal nastúpiť žalobca, musel by byť ukončený pracovný pomer s Ing. T. F., ktorá mala uzavretú pracovnú zmluvu so žalovaným na dobu neurčitú, pričom zamestnávateľ žiadny zákonný dôvod na danie výpovede u nej nevidel. V prípade, ak by súd mal vyhovieť žalobcovi v tejto časti a mal by uložiť povinnosť žalovanému, aby umožnil žalobcovi nástup na povodne pracovné miesto, prakticky by súd nahradil právo jedného neprávom druhého.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Uviedol, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a vyvodil z neho aj správny právny záver. Poukázal na správne dôvody prvostupňového rozsudku a nad rámec týchto uviedol, že súd prvého stupňa i keď správne vychádzal pri svojom právnom závere z dikcie § 79 ods. 1 Zákonníka práce, nezaujal stanovisko aj k tvrdenej strate dôvery žalovaného voči žalobcovi. Krajský súd k tejto strate dôvery uviedol, že z hľadiska dôvery neboli relevantné skutočnosti, ktoré žalovaný podrobne špecifikoval, dôležitá bola konštatácia, že žalobcu považoval za zamestnanca, s ktorým subjektívne nemá dôveru spolupracovať. Za týchto okolností bolo jeho zotrvanie v pracovnej pozícii podľa Zákona o výkone prác vo verejnom záujme pre žalovaného neprijateľné. Preto nebolo možné od neho spravodlivo požadovať, aby žalobcu, ako zamestnanca vo verejnej službe, naďalej zamestnával. V priebehu konania teda nastali také zmeny od rozhodnutia o neplatnosti výpovede, ktoré znemožnili, aby žalobcovi žalovaný zabezpečil opätovný výkon jeho funkcie.

Ďalej krajský súd uviedol, že pri rozhodovaní o znížení náhrady mzdy pri neplatne skončenom pracovnom pomere nie je súd viazaný rozsahom, v ktorom zamestnávateľ zníženie požaduje. Uplatňuje sa v rámci konania, v ktorom zamestnanec uplatňuje svoj nárok na náhradu mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru. Pri rozhodovaní o žiadosti zamestnávateľa zohľadňuje súd, či bol zamestnanec medzi tým zamestnaný inde, aj okolnosti, za akých svoj zárobok dosahoval, napr. či vykonával prácu zodpovedajúcu svojej kvalifikácii, či pracoval nadčas alebo s mimoriadnym vypätím a podobne. Súd pri svojom rozhodovaní o znížení, prípadne nepriznaní náhrady mzdy prihliadne podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce najmä k tomu, či bol pracovník medzi tým zamestnaný inde, akú prácu tam vykonával, prípadne z akého dôvodu sa do práce nezapojil. Základným hľadiskom pri tomto rozhodovaní je teda skutočnosť, či sa pracovník po neplatnom skončení pracovného pomeru do práce zapojil, prípadne či tak neurobil z vážnych dôvodov. Podstatné pritom je, či sa zapojil alebo mohol zapojiť do práce v mieste zjednanom pracovnou zmluvou pre výkon pracovnej činnosti alebo v mieste, ktoré je možné z hľadiska daného účelu považovať za rovnocenné miestu zjednanému pre výkon pracovnej činnosti, napr. v mieste bydliska pracovníka alebo v mieste, ktoré je možné z hľadiska daného účelu považovať za výhodnejšie, miesto v obci bezprostredne susediace s obcou bydliska pracovníka, ktorý do vzdialenejšieho miesta dojednaného pre výkon práce dochádza denne, príp. neskôr v mieste, ktoré je možné z hľadiska daného účelu považovať pre pracovníka za nevýhodnejšie, než miesto dojednané pre výkon práce, napr. v inej obci alebo v inom okrese. Miesto, kde má byť pracovná činnosť pracovníkom vykonávaná, je jednou z podstatných otázok rozhodovania sa pracovníka pri jeho zapojení do pracovnoprávných vzťahov. Preto je potrebné v každom konkrétnom prípade posúdiť, či je možné z

hľadiska daného účelu na pracovníkovi spravodlivo požadovať, aby sa v určitom mieste do práce zapojil. V danej veci mal krajský súd za nepochybné, že žalobca po neplatnom skončení pracovného pomeru, nastúpil do predčasného starobného dôchodku s nadštandardným dôchodkom. V konaní nepreukázal, že sa uchádzal o iné pracovné miesto, a to ani v mieste svojho trvalého bydliska, resp. mieste kde sa trvalé zdržuje, ani mimo tohto bydliska. Preto jeho nárok na zaplatenie mzdy nad obdobie 12. mesiacov nebol dôvodný a keďže nebolo medzi účastníkmi sporné, že nárok na náhradu mzdy za obdobie 12 mesiacov žalovaný v priebehu konania zaplatil, správne súd prvého stupňa návrh zamietol.

Proti týmto rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na základe podnetu žalobcu s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ , c/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že v súlade s ustálenou judikatúrou, nevyhovuje odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa základným požiadavkám ohľadne právnych záverov, že žalobca nemá žiaden nárok na náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov, ako aj že nemá nárok na zaplatenie úrokov z omeškania zo súm jednotlivých mesačných náhrad mzdy za obdobie 12 mesiacov, ktorých istinu žalobca zo žalobného návrhu vypustil v dôsledku jej úhrady žalovaným 30. decembra 2009. Z obsahu zápisníc o pojednávaní pred súdom prvého stupňa vyplýva jednoznačne, že ohľadne písomností predkladaných v konaní účastníkmi nevykonali súd prvého stupňa dôkaz listinou v súlade s § 129 ods. 1 O.s.p. tak, že na pojednávaní samosudca listinu alebo jej časť prečíta alebo oboznámi jej obsah, resp. jeho pre konanie významné podstatné časti. Platí to, podľa názoru dovolateľa predovšetkým pre písomnosti a podania predkladané súdu zo strany žalovaného, preto bolo (aj z hľadiska prieskumnej činnosti odvolacieho súdu) nemožné ustáliť, z čoho tento súd vyvodil, že absentovali na strane žalobcu dôvody pre priznanie náhrady mzdy v rozsahu prevyšujúcom 12 mesiacov. Navyše súd prvého stupňa tieto dôkazné nepodložené skutkové okolnosti ani neopísal a právne ich vyhodnotil, že od žalovaného nie je možné spravodlivo požadovať, aby znášal povinnosť náhrady nad rozsah, ktorý zodpovedal sume vyplatenej žalobcovi 30. decembra 2009. Uviedol, že ak je potrebné uplatniť právomoc rozhodnúť o skončení pracovného pomeru medzi účastníkmi v zmysle § 79 ods. 1 in fine Zákonníka práce, však nezodpovedá rozhodovaniu o tom, že na žiadosť zamestnávateľa bude jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížená, prípadne vôbec nepriznaná. Navyše také rozhodnutie v zmysle § 79 ods. 2 Zákonníka práce vyžaduje jeho formuláciu v osobitnom výroku (podobne ako pri rozhodnutí o skončení pracovného pomeru medzi účastníkmi), nepostačuje teda zahrnúť žiadosť zamestnávateľa do výroku o zamietnutí žalobného návrhu, pokiaľ sa ním uplatňuje náhrada škody (dovolateľ mal zrejme na mysli „mzdy“, pozn. dovolacieho súdu) za obdobie presahujúce 12 mesiacov ako tomu bolo v predmetnej veci. Odvolací súd odôvodnil svoj právny záver, že žalobcovi taká náhrada neprislúcha s poukazom na okolnosť, že žalobca sa potom, čo mu bola daná výpoveď, stal poberateľom predčasného starobného dôchodku v nadštandardnej výške a na to, že v konaní nepreukázal záujem obstarat' si iné pracovné miesto. Ani tieto skutkové okolnosti nevyplývali z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa a skutkového stavu prezentovaného v jeho rozsudku, ktorým bol v zmysle § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd viazaný. Bez vykonania dôkazu ku skutkovým okolnostiam, ktoré by mohli viesť k právnomu záveru, že žalobca nespĺňa predpoklady pre náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov, nemohol odvolací súd procesne komfortným spôsobom odstrániť absenciu skutkových okolností v rozsudku súdu prvého stupňa poukázaním na také skutkové okolnosti v odôvodnení svojho rozhodnutia. Pokiaľ sa týka zamietnutia žaloby aj ohľadne žalobcom uplatnenia nároku na zaplatenie úrokov z omeškania zo súm jednotlivých mesačných úhrad náhrady mzdy za obdobie 12 mesiacov, v tomto smere prvostupňový ani odvolací súd neuviedli žiadne skutkové okolnosti, ktoré by bolo možné považovať za dôvod pre nepriznanie tohto úroku, ani tomu zodpovedajúce právne posúdenie. Nevykonaním potrebného dokazovania na preukázanie oprávnenosti žiadosti žalovaného, aby žalobcovi nebola priznaná náhrada mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov a neuvedením skutkových dôkazov potvrdených okolností a ich primeraného právneho hodnotenia v odôvodnení rozsudkov procesných súdov, bolo porušené právo žalobcu na spravodlivé súdne konanie. A preto konanie pred oboma procesne činnými súdmi je podľa názoru dovolateľa postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čo zakladá dovolací dôvod v zmysle § 243 f ods. 1 písm. b) O.s.p. Mimoriadny dovolateľ ďalej uviedol, že náhrada mzdy podľa § 79 ods. 1 vety druhej Zákonníka práce, ktorú je zamestnávateľ povinný poskytovať zamestnancovi najmenej 12 mesiacov (s

výnimkou, že ku skončeniu pracovného pomeru došlo skôr), má povahu opakovaných plnení so samostatnými dobami splatnosti, ktoré zodpovedajú dohodnutým výplatným termínom pre vyplácanie mzdy. Jej výplata je podmienená tým, že zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával v dôsledku neplatného skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa. Nevypлатenie náhrady mzdy v príslušnom výplatnom termíne predstavuje okolnosť, že zamestnávateľ ako dlžník svoj dlh riadne a včas nesplnil a je v omeškaní v zmysle § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Keďže výplata náhrady mzdy je peňažným plnením, jeho omeškanie zakladá právo zamestnanca ako veriteľa požadovať od dlžníka popri plnení aj úroky z omeškania. Zo skutkového stavu ustáleného procesnými súdmi vyplýva, že žalovaný vyplatil žalobcovi náhradu mzdy za čas 12 mesiacov jednorazovou splátkou 30. decembra 2009 v sume 9 884,24 €. S prihliadnutím na to, že v zmysle § 1 ods. 4 Zákonníka práce, ktorý otázku omeškania s výplatou mzdy výslovne neupravuje, je potrebné na pracovnoprávne vzťahy použiť všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka, vrátane jeho ustanovenia § 517 ods. 1, 2. Žalobcovi tak vznikol nárok na zaplatenie úrokov z omeškania súm jednotlivých mesačných úhrad náhrady mzdy za čas 12 mesiacov, ktorý aj procesné náležité uplatnil. Tým, že procesné súdy tento nárok žalobcovi nepriznali v rozpore s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, spočíva ich rozhodnutie o zamietnutí žaloby na nesprávnom právom posúdení veci a zakladá dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c) O.s.p.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu sa pripojil k jeho dôvodom a navrhol zrušiť oba napadnuté rozsudky súdov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu žiadal tento mimoriadny opravný prostriedok zamietnuť. Uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu je riadne a presvedčivo odôvodnený a tým, že žalobcov nárok na náhradu mzdy bol zamietnutý, správne vyslovil odvolací súd svoj právny názor, že okrem náhrady mzdy, ktorá má satisfakčnú podobu za zákonom stanovenú dobu, žalobcovi iný nárok neprináleží.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že dovolanie je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudky oboch súdov, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je v časti dôvodné.

Z ustanovenia § 243h O.s.p. vyplýva, že v mimoriadnom dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach podania (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda. Dovolacie dôvody, ktorými bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odôvodnené, neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako boli označené, ale najmä podľa ich obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c a § 243i ods. 2 O.s.p.).

Vady v zmysle § 237 O.s.p., ktoré dovolací súd posudzuje podľa § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p. z úradnej povinnosti, neboli v mimoriadnom dovolaní výslovne namietané a z obsahu spisu ani nevyplyvajú. S výnimkou týchto vád je dovolací súd viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho mimoriadny dovolateľ obsahovo vymedzil.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

V preskúmvanej veci uplatnil generálny prokurátor dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b /, c/ O.s.p. Dovolací dôvod podľa uvedených ustanovení, t.j. že v konaní došlo k tzv. inej vade a nesprávne právne posúdenie veci, odôvodnil jednak nesprávnym procesným postupom súdu prvého stupňa a nedostatočným zistením skutkového stavu veci a ako aj nesprávnou aplikáciou relevantného práva.

Pokiaľ mimoriadny dovolateľ namietal, že konanie je postihnuté vadou podľa § 243f písm. b/ O. s.p., je potrebné v tejto súvislosti uviesť v čom spočíva dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., t.j. že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takouto inou vadou konania, je v zmysle konštantnej judikatúry súdov vada konania, ktorá je (rovnako ako vady konania uvedené v § 237 O.s.p.) spôsobená porušením procesných noriem upravujúcich občianske súdne konanie. Medzi takéto vady patrí napr. skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu z dôvodov, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Takouto inou vadou konania nie je však hodnotenie dôkazov súdmi, pokiaľ bolo vykonané v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami, ako tomu bolo v preskúmvanej veci v tej časti konania, pokiaľ súdy rozhodovali o skočení pracovného pomeru žalobcu.

Z nedostatkov uvádzaných mimoriadnym dovolateľom podľa dovolacieho súdu nemožno dospieť k záveru, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou, ktorá má za následok neprávne rozhodnutie vo veci, ak mali spočívať vo vytýkanom nedostatku vykonania potrebného dokazovania, tak ako to uvádza mimoriadny dovolateľ, a to vo výroku, ktorým súd prvého stupňa určil a v tejto časti i rozsudok potvrdil odvolací súd, že pracovný pomer žalobcu u žalovaného končí dňom právoplatnosti rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje v tejto časti za potrebné poukázať na to, že mimoriadne dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 243f ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa mimoriadnym dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, tak ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nesúhlasí s mimoriadnym dovolaním, pokiaľ sa v ňom namieta nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností. Súd oboch stupňov správne posudzovali v danej veci splnenie podmienok na vyhovieť návrhu na vyslovenie skončenia pracovného pomeru s poukazom na § 79 ods. 1 Zákonníka. Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, ku ktorým sa na výzvu súdu mali možnosť vyjadriť účastníci, ktorým tak vytvoril rovnakú procesnú možnosť oboznámiť sa s vykonaným dokazovaním a preto tieto dôkazy vykonal v súlade s procesným predpisom. Tieto dôkazy boli postačujúce pre obstaranie rozhodujúcich skutkových zistení a aj pre ich správne právne posúdenie. Odvolací súd sa s jeho skutkovými a právnymi závermi stotožnil a svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) tak, ako vymedzil svoje mimoriadne dovolanie generálny prokurátor.

Pokiaľ mimoriadny dovolateľ konštatoval, že tak okresný, ako aj krajský súd pre svoje právne závery nemali dostatočné skutkové podklady pre rozhodnutie o tom, že skončil pracovný pomer a ich rozhodnutia spočívajú aj na nesprávnom právnom posúdení (243f, ods. 1 písm. c. / O. s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. smeruje na pochybenia pri aplikácii práva na zistený skutkový stav a nie na pochybenia pri zisťovaní skutkového stavu veci. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten - ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.). Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci.

Súčasne mimoriadny dovolateľ poukazuje i na nedostatočné odôvodnenie rozsudkov súdov nižších stupňov, majúc za to, že pod právo na spravodlivé súdne konanie patrí i povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie a v tom rámci sa adekvátne, čo do myšlienkových konštrukcií racionálne a

logickým spôsobom vysporiadať so všetkými dôkazmi a skutočnosťami pre posudzovanie veci (uvádzajúc závery rozsudku Najvyššieho súdu z 30. apríla 2008 sp.zn. 5 Cdo 93/2007).

Pokiaľ ide o nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia namietaný generálnym prokurátorom, dovolací súd k tejto námietke uvádza, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry ESEP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9.decembra 1994, séria A, č. 303- A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19.februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze sp.zn. III. ÚS 119/03. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Do práva na spravodlivý súdny proces však nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu tohto práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

V prejednávanej veci odvolací súd okrem toho, že sa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, čo je postup plne súladný so zákonným znením citovaného ustanovenia, doplnil aj ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa jednoznačne vyjadril aj k tej odvolacej námietke (súčasne i námietke mimoriadneho dovolateľa), prečo považoval skutkový stav ohľadom návrhu na vyslovenie skončenia pracovného pomeru žalobcu, keď nebolo možné spravodlivo od žalovaného požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával, zistený súdom prvého stupňa za správny a dostatočný.

Preto za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi. Dovolací súd považuje v tejto súvislosti za potrebné opakovane zdôrazniť, že námietky mimoriadneho dovolateľa, uvádzané v odôvodnení mimoriadneho dovolania o tom, že rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci, boli mimoriadnym dovolateľom prezentované v súvislosti, s podľa jeho názoru s procesne nesprávnym vykonaním dôkazov a vyhodnotením dokazovania a preto neobstoja.

V danej veci si odvolací súd osvojil skutkové závery súdu prvého stupňa, ktoré vyplynuli zo súdom prvého stupňa vykonaného dokazovania. Žalobca v konaní pred súdom prvého stupňa ani v odvolacom konaní nenavrhol vykonanie ďalších dôkazov a neboli splnené ani ďalšie predpoklady, ktoré by umožňovali odvolaciemu súdu vykonať nové dôkazy (alebo vykonané dôkazy opakovať) v zmysle § 213 Občianskeho súdneho poriadku, odvolací súd bol viazaný skutkovými závermi súdu prvého stupňa a bol preto povinný z týchto skutkových záverov vychádzať. Prípadné nesprávne právne hodnotenie nemusí mať totiž za následok nesprávnosť skutkových záverov. Uvedené je treba zdôrazniť najmä v tých súvislostiach, že zo samotného obsahu mimoriadneho dovolania vyplýva, že generálny prokurátor nesprávnosť právnych záverov súdov spája s hodnotením dôkazov súdmi, ktorých procesné vykonanie nepovažuje za správne. Hodnotenie vykonaných dôkazov však patrí do výlučnej právomoci súdu. Nesúhlas generálneho prokurátora s vyhodnotením dôkazov súdmi preto nemožno považovať za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., a preto sa dovolací súd nemohol námietkami týkajúcimi sa nesprávnosti vyhodnotenia dokazovania súdmi zaoberať (viď R 42/1993 a podobne aj rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach sp.zn. 5 M Cdo 10/2008 3 MCdo 20/2009 a 5 M Cdo 8/2010). Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky nespočívajú vo výroku o skončení pracovného pomeru na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na to, že nie je daný dôvod mimoriadneho dovolania uplatnený generálnym prokurátorom a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie v tejto časti ako neopodstatnené zamietol (§ 243i a § 243b ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ v mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor však uvádza, že súdy nižších stupňov nerozhodovali o nároku žalobcu na priznanie úrokov z omeškania z vyplatenej náhrady mzdy za obdobie 12 mesiacov, dovolací súd dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie, pokiaľ poukazuje na nesprávne právne posúdenie v tom smere, že úroky z náhrady mzdy za uvedené obdobie nepatria žalobcovi, vychádzajúc z toho, že i v tejto časti bol nárok žalobcu súdmi zamietnutý, napriek tomu, že ich riadne uplatnil, je dôvodné.

Podľa § 129 ods. 1 ZP mzda je splatná pozadu za mesačné obdobie, a to najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca, ak sa v kolektívnej zmluve alebo v pracovnej zmluve nedohodlo inak. Toto ustanovenie o splatnosti mzdy sa podľa § 132 ZP vzťahuje rovnako aj na náhradu mzdy.

Zamestnanec, ktorý sa domáha na súde určenia, že rozviazanie pracovného pomeru je neplatné, môže v žalobe zároveň (súčasne) uplatniť aj nárok na náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru (porovnaj napr. R 36/1979). Prisúdenie tohto nároku však nie je možné skôr, než súd rozhodol o neplatnosti rozviazania pracovného pomeru (uvedené rozhodnutie o neplatnosti rozviazania pracovného pomeru predstavuje nevyhnutnú podmienku bez splnenia ktorej nie je možné rozhodnúť o nároku na náhradu mzdy). Súd v takom prípade spravidla rozhodne v rozsudku nielen o určení neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, ale aj o uplatnenej náhrade mzdy (od výroku o neplatnosti rozviazania pracovného pomeru je výrok o náhrade mzdy závislý, porovnaj R 1/1975). Ak je to účelné, môže súd najskôr rozhodnúť o neplatnosti rozviazania pracovného pomeru a následne (po právoplatnosti takéhoto rozhodnutia) rozhodnúť o nároku na náhradu mzdy (porovnaj § 152 ods. 2 druhá veta O.s.p.). Nárok na náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru môže však zamestnanec uplatniť nielen súčasne so žalobou o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru, ale aj neskôr - s rizikom prípadného úspešného namietania premlčania takéhoto nároku žalovaným (porovnaj dôvody v R 8/2003). Pre tento hroziaci nepriaznivý dôsledok pre žalobcu sa neodporúča neuvážene dlho vyčkávať s uplatnením tohto peňažného nároku na súde, napr. až dovtedy, kým bude právoplatne rozhodnuté o žalobe o určení neplatnosti rozviazania pracovného pomeru. Možnosť uplatnenia tohto nároku nijako teda neobmedzuje skutočnosť, že v tom čase ešte o žalobe o určení neplatnosti rozviazania pracovného pomeru nie je rozhodnuté.

Pre náhradu mzdy (bez rozlišovania, či ide o náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru alebo o inú náhradu mzdy) - ako to vyplýva zo zákonnej úpravy - je ale stanovená uvedená mesačná splatnosť, rovnako ako u mzdy. To, že súd náhradu mzdy z neplatného rozviazania

pracovného pomeru môže prisúdiť iba za podmienky, že tento nárok vznikol - odo dňa, keď zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho ďalej zamestnával, a za stavu, že už rozhodol o neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, neznamená, že súd tu určuje splatnosť náhrady mzdy. Aby súd mohol rozhodnutím určovať splatnosť tejto náhrady mzdy, musela by k tomu jestvovať konkrétna hmotnoprávna úprava; takáto úprava však nejestvuje. To, že splatnosť náhrady mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru sa neurčuje súdnym rozhodnutím, má zásadný právny rozmer, súd ako štátny orgán so zreteľom na článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Rozsudok priznávajúci náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru má povahu deklaratórneho rozsudku, t.j. iba potvrdzuje už jestvujúce hmotné práva a povinnosti, priznaním náhrady mzdy sa nekonštituuje žiadny nový právny stav, ale hmotnoprávnemu vzťahu sa iba (procesne) dodáva kvalita vykonateľného práva.

Povinnosť zamestnávateľa poskytnúť zamestnancovi náhradu mzdy z neplatného rozviazania (skončenia) pracovného pomeru - a s tým súvisiaca splatnosť tejto náhrady - teda nevzniká až súdnym rozhodnutím, ale vyplýva z citovaných ustanovení hmotného práva.

Nevyplatenie náhrady mzdy v lehote splatnosti má za následok omeškanie s možnosťou požadovať úroky z omeškania vo výške ustanovenej pre občianskoprávne vzťahy. Zákoník práce z roku 1965 (zák. č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov) túto možnosť jednoznačne vyjadril vo svojom § 256 ods. 2 prvá veta tak, že účastník, ktorého peňažný nárok nebol včas a riadne uspokojený, môže požadovať úroky z omeškania vo výške ustanovenej pre občianskoprávne vzťahy. Keďže terajší Zákoník práce (zák.č. 311/2001 Z.z.) a ani iný pracovnoprávny predpis nepodáva úpravu o úroku z omeškania, treba postupovať i v takomto prípade podľa občianskoprávných predpisov. Pri omeškaní s náhradou mzdy z neplatného rozviazania (skončenia) pracovného pomeru platí preto výška úrokov z omeškania určená nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. pre omeškanie s plnením peňažného dlhu (nariadenie v § 3 a § 4 je vykonávacím predpisom k § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Úrok z omeškania je vo svojej podstate majetkovou sankciou. Má veriteľa (zamestnanca) odškodniť za to, že nemohol použiť dlhovanú istinu náhrady mzdy, úžitky ktorej na druhej strane mohol za čas meškania poberať dlžník (zamestnávateľ). Pri rozhodovaní o priznaní úroku z omeškania nie je rozhodujúce, či žalovaný omeškanie zaviniť, resp. dôvod omeškania; na vznik nároku na úrok z omeškania stačí, že zákonom stanovená lehota plnenia uplynula.

Rovnaký právny záver vyslovil už Najvyšší súd Slovenskej republiky v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (napr. sp.zn. 1 Cdo 116/2008 a sp.zn. 6 Cdo 246/2010).

Z uvedeného vyplýva, že sudy zaujali nesprávny právny názor, keď zamietli i tento nárok žalobcu, resp. sa s týmto nárokom zjavne nezaoberali. Opodstatnene preto v dovolaní namieta generálny prokurátor nesprávne právne posúdenie veci (nároku žalobcu na úroky z omeškania v spojitosti s plnením náhrady mzdy) odvolacím i prvostupňovým súdom. Nakoľko odvolací súd pri posudzovaní omeškania žalovaného s plnením náhrady mzdy žalobcovi riešil nárok žalobcu v rozpore s hmotným právom, nezostalo dovolaciemu súdu, než rozsudok súdu prvého stupňa ako i odvolacieho súdu vo výroku o zamietnutí nároku zrušiť a vec vrátiť v tomto rozsahu súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2, 4 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243d ods. 1 O.s.p. a § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.